

– Eg havi havt eitt ríkt og spennandi lív

- At vakna upp einsamallur í lítlum glastrevjabáti úti á Føroyabanka er nakað av tí allar besta, sum eg havi upplivað á havinum. Hetta er ein uppliving og kensla, sum er ógvuliga torfør at greiða frá. At uppliva Guðs stórbæru náttúru, og ta djúpu, djúpu tøgn er barasta so fantastiskt, sigur Mortan Johannesen

Vilmund Jacobsen

Mortan Johannesen, Mortan hjá Andriasi í Hvannasundi, fyllir sjeyti ár í dag, 17. september.

Mangur kennur mannin, sum rokskiparan við føroyskum ísfiskaskipum gjøgnum nógv ár, og tað er eitt stórt tal av monnum, sum soleiðis sigldu saman við honum.

Seinastu tiggju árin hefur Mortan verið útróðrarmaður og nógv, sum ikki kendu mannin sum skipara, eru komin at kenna hann sum hin fryntliga og fyríkomandi fiskasølumannin í Vágsbotni, har hann hevur feskasta fiskin, fiskaflak, ræstan fisk, lippur og kjálkar og seinnu tíðina eisini frikadellur og knettir, sum hann ger heima við hús.

Tíðliga í áttatiárunum var Mortan Johannesen formaður í Trolskipum, har hann í trý ár samstarvaði við menn sum eitt nú Jens Eli Ellefsen, Oddfríð Gregersen og Osmund Justinussen.

Síðan hann gjørdist útróðrarmaður fyri stívlaga 10 árum síðan er hann eisini vorðin formaður í útróðrarfelagnum í Suðurstreymoy, og við hesum álitissessi hevur hann eisini havt høvi at hitt vinnunevnd løgtingsins, tá mál sum hava við fiski- og útróðrarvinnu at gera, hava verið til viðgerðar í nevndini.

Sum formaður í útróðrarfelagnum hevur Mortan eisini luttikið aktivt í almennum kjaki um mál, sum hava við henda partin av okkara fiskiveiði at gera.

– Eg havi altíð gingið høgt uppí tað, eg fáist við, og soleiðis hevur eisini verið hesi árin, eg havi verið útróðrarmaður og havi havt høvi at umboðað útróðrarvinnuna.

Lurta ikki eftir

Mortan Johannesen sigur, at hansara royndir við politikarum seinnu árin er, at teir siga eitt, men gera nakað heilt annað, tá til stykkis kemur.

–Tað er við fiskifrøðini sum við klokkan. Ein klokka, sum stendur, er røtt tvær ferðir um samdøgnið, sigur Mortan Johannesen, sum i dag fyllir sjeyti

– Tað verður slett ikki lurtað eftir, og tí er skilið hjá eitt nú útróðrarflotanum, sum tað er. Tað stutta av tí langa er, at útróðrarvinnan er farin fyrri bakka. Teir, sum rógva út, eru í flestu færum nakrir pensjónistar – og um nøkur ár, eru eisini vit burtur úr hesi vinnu. Her er eingin tilgongd, og eg havi varhugan av, at politikararnir ynskja útróðurin, har piparið grør. Tá útróðurin er burtur, er ein trupulleiki minni hjá politikarunum at taka støðu til. Hetta er kenslan, sum eg havi gjøgnum hesi ár, nú eg havi umboðað útróðrarvinnuna í Suðurstreymi.

Mortan sigur, at tað hevur verið spennandi at vera útróðrarmaður, og í løtum hevur tað eisini verið ógvuliga strævið.

Kent andlit í Vágsbotni
Tá Mortan Johannesen fekk

sær útróðrarbát, byrjaði hann eisini beinanvegin at selja fisk í Vágsbotni, og tað hevur hann gjørt øll árin síðan.

bátinum, skera flak, lippur og kjálkar, og tað seinasta er, at eg eisini eri farin at gera frikadellur og knettir.

Mortan sigur, at hóast

» Tá tú sást, at eitt hál var stórt, hevði tú hug at skelva av spenningi – og tá snelludorgin kennist full, gerst tú ógvuliga spentur og glaður

– Tað vóru tvey ting, eg í fyrsta lagi hugsaði um. Eitt er, at nýveiddur fiskur eigur at fáa betri pris – og í øðrum lagi var mín tanki at "læra" fólk í størri mun at eta fisk aftur. Eg byrjaði við at selja heilan fisk, síðan fór eg at heingja fisk upp at ræsa í

hann sum stýrimaður og skipari hevur fiskað heilt úr eysturstrond Kanada, Labrador, Grønlandi, Íslandi, við Bjarnoyanna og í nógv ár undir Føroyum, hevur tíðin sum útróðrarmaður verið ógvuliga gevandi og spennandi.

– Sum stýrimaður og skipari fiskaði eg bara við trolu, men tað hevur verið minst líka so spennandi at fingið fulla dorg av stórum toski, sum tað í sínari tíð var at fáa eitt stórt hál av fiski við trolara.

Sum útróðrarmaður hevur Mortan verið nógv dagar einsamallur á Føroyabanka um sumrarnar – ja, onkuntíð hevur hann verið burtur upp í fleiri dagar.

– Hetta er nakað av tí allar besta, sum eg havi upplivað á havinum – at vakna upp einsamallur í lítlum glastrevjabáti langt burturi í kvirruni. Hetta er ein uppliving og kensla, sum er ógvuliga torfør at greiða frá. At uppliva Guðs stórbæru náttúru, og ta djúpu, djúpu tøgnina. Tað er barasta so fantastiskt.

Fiskurin er lívið

Mortan Johannesen sigur,

at hann ikki júst er maðurin, sum hevur tímað best at sligið grasplenur ella at vatnað blómur.

– Mær hevur altíð dámað betri tað, sum svimur og spraklar millum fingrarnar. Tá tú sást, at eitt hál var stórt, hevði tú hug at skelva av spenningi – og tá snelludorgin kennist full, gerst tú ógvuliga spentur og glaður.

Útróðrarmaðurin heldur ikki, at tað er ovurveiða, sum er atvoldin til, at seinnu árin hava vignast so illa við toski og hýsu.

– Vit kunnu hyggja 100 ár aftur í tíðina, har mynstrið er afturvendandi. Tað er náttúran, sum spælir inn. Fiskifrøðin roynir at greiða frá, hvat tað er, sum hendir, men hetta er ein ómøgulig uppgáva. Tað er við fiskifrøðini sum við klokkan. Ein klokka, sum stendur, er røtt tvær ferðir um samdøgnið, sigur útróðrarmaðurin, sum i dag fyllir sjeyti.

Ríkt og spennandi lív

Vit kundu saktans endurtikið søguna um Mortan Johannesen og tíðina hjá honum sum stýrimanni og skipara, men tað fara vit ikki at gera í hesi greinini.

Tó kunnu vit siga, at meðan maðurin sigldi sum skipari, førði hann fleiri nýbygningar til lands, eitt nú Polarborg I (1975), Suðring (1977), Rankan (1981) og Andriasi í Hvannasundi (1986).

Fara vit longur aftur í tíðina, var hann eisini við sum dekkari, tá eitt nú Brandur Sigmundarsson kom í 1960, og tá Magnus Heinason kom í 1961.

– Eg havi havt eitt ógvuliga ríkt og spennandi lív, nú eg sum sjeyti ára gamal maður hyggi aftur yvir tíðina. Tibetur er heilsan góð, og eg eri fegin um, at eg framvegis kann vera virkin í útróðrarvinnuni, sigur Mortan Johannesen.

Vit ynskja honum hjartaliga tillukku við sjeyti ára degnum í dag.